

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun direktiivin 2003/.../EY muuttamisesta Kioton pöytäkirjan hankemekanismien osalta (Kioton pöytäkirjan hankemekanismit ja päästökauppa)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 23 heinäkuuta 2003 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kasvihuonekaasujen päästöoikeuk-

sien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun direktiivin 2003/.../EY muuttamisesta Kioton pöytäkirjan hankemekanismien osalta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2003

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*

Hallitussihteeri Oili Rahnasto

**EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖOIKEUKSIEN KAKUPAN JÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMISESTA YHTEISÖSSÄ ANNETUN DIREKTIIVIN 2003/.../EY MUUTTAMISESTA KIOTON PÖYTÄKIRJAN HANKEMEKANISMIEN OSALTA**

## **1. Yleistä**

Euroopan yhteisöjen (EY) komissio julkaisi 23 päivänä heinäkuuta 2003 ehdotuksen direktiiviksi päästökauppadirektiivin (Parlamentin ja Neuvoston direktiivi EY:n laajuisen kasvihuonekaasupäästöjä koskevan päästökauppajärjestelmän perustamisesta) muuttamisesta KOM(2003) 403. Komissio esitteli direktiiviehdotuksen 29 päivänä heinäkuuta 2003 neuvoston ympäristöryhmälle. Direktiivin käsittely alkoi neuvoston ympäristöryhmässä syyskuun alussa.

Ehdotuksessa on kyse Kioton pöytäkirjan hankemekanismin eli yhteistoteutuksen (JI) ja puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) kytkemisestä yhteisön päästökauppajärjestelmään. Tämä aihe on ollut esillä eurooppalaisen ilmastomuutosohjelman (ECCP) valmistelun yhteydessä. Asiaa pohditiin ECCP:n työryhmä ilmaisi kantanaan, että hankemekanismin kytkeminen päästökauppaan on toivottavaa ja mahdollista.

Ehdotus perustuu perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohtaan ja siitä päätetään yhteispäätösmenettelyn mukaisesti.

## **2. Direktiiviehdotuksen tavoite**

Direktiiviehdotuksen tärkein tavoite on Kioton pöytäkirjan hankemekanismin JI:n ja CDM:n kytkeminen EY:n sisäiseen päästökauppajärjestelmään. JI ja CDM ovat hankekohtaisia ja niiden avulla voidaan tuottaa päästöhyvityksiä. Tässä ehdotuksessa kyse on siitä, miten päästöhyvitykset voidaan hyödyntää EY:n päästökauppajärjestelmässä. Ehdotus sisältää sään-

nökset siitä, miten päästökauppajärjestelmän piirissä olevat toiminnanharjoittajat voivat käyttää JI- ja CDM-hyvityksiä samanarvoisina päästöoikeuksina kuin päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksia. Tällä tavalla lisätään toiminnanharjoittajien vaihtoehtoisia menettelytapoja päästökaupan velvoitteiden noudattamisessa. Samalla alennetaan toiminnanharjoittajille velvoitteista aiheutuvia kustannuksia. Ehdotuksen tarkoittaman kytkemisen toteutumisen edellytyksenä on kuitenkin Kioton pöytäkirjan voimaantulo, joka tällä hetkellä riippuu Venäjän federaation ratifiointista.

Komission käsityksen mukaan hankemekanismin päästökauppaan kytkemisen seurauksena päästöoikeuksien markkinahinta alenee ja päästöoikeusmarkkinoiden likviditeetti paranee. Ehdotuksella voidaan erityisesti edistää yhteistoteutushankkeiden kysyntää Venäjältä. CDM-hankkeiden kysyntä kasvanee niin ikään, mikä on kehitysmaiden kannalta myönteistä. Yleisesti ottaen hankemekanismin kytkeminen päästökauppajärjestelmään voi omalta osaltaan edistää ympäristöä säästävän teknologian kehittymistä. Kustannustehokkuuden paranemisen ohella ehdotuksen tavoitteena on päästökauppajärjestelmän tarkoituksenmukaisuuden turvaaminen ympäristön kannalta.

Ehdotuksesta riippumatta jäsenvaltiot voivat jatkaa hankemekanismin hyödyntämistä päästökauppajärjestelmän ulkopuolella. Tässä yhteydessä pohdittavaksi tulee millä tavalla jäsenvaltiot hyödyntävät mahdollisesti hankkimiaan päästöhyvityksiä. Ehdotus ei myöskään rajoita toiminnanharjoittajien mahdollisuuksia hyödyntää JI- ja CDM-

päästöhyvityksiä muihin tarkoituksiin kuin päästökauppajärjestelmän velvoitteiden täyttämiseen. Näin ollen toiminnanharjoittajat voivat esimerkiksi toimia päästöhyvitysten välittäjinä tai myydä omien hankkeiden päästövähennykset valtioille tai EU:n ulkopuolisille toiminnanharjoittajille.

### 3. Direktiiviehdotuksen pääasiallinen sisältö

Direktiiviehdotus on muodollisesti muutos päästökauppadirektiiviin. Muutos koskee tapaa, jolla JI- ja CDM-hyvityksiä voidaan muuntaa EY:n päästökauppajärjestelmän mukaisiksi päästöoikeuksiksi. Muuntaminen perustuu siihen, että toiminnanharjoittaja, jolla on JI- tai CDM- hyvityksiä hallussaan, voi pyytää jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta päästöhyvitysten muuntamista. Muunnetut päästöhyvitykset ovat toiminnanharjoittajan käytössä alkujakosuunnitelman perusteella jaettujen päästöoikeuksien lisäksi. JI- ja CDM-hyvitykset ovat samanarvoisia kuin EY:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeudet eli muuntosuhde on 1:1 ja muunnetut päästöhyvitykset ovat käytettävissä tämmälleen samalla tavalla kuin alkuperäiset päästöoikeudet (11a artikla).

Komission käsityksen mukaan hankemekanismin kytkeminen päästökauppajärjestelmään ilman mitään rajoitteita saattaisi vaarantaa päästökauppajärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta ympäristön kannalta. Kytkemisen seurauksena päästökaupan piirissä olevien laitosten päästöt voisivat kasvaa ja tämä heijastuu todennäköisesti myös muihin päästöihin kuten happamoittaviin rikki- ja typpioksidipäästöihin.

Komissio katsoo myös, että Kioton pöytäkirjan ja Marrakeshin sopimusten vaatimus joustomekanismin täydentävästä roolista velvoitteiden täyttämiseksi edellyttää määrällisen rajoitteen asettamista mekanismin hyödyntämiselle. Ainoastaan näin voidaan taata, että kotimaisten toimien osuus päästöjen vähentämiseksi säilyy keskeisenä vaihtoehtona. Sääntö johtaa siihen, että on tarpeen kiinteästi seurata, kuinka laajasti JI- ja CDM-hyvityksiä muunnetaan EY:n järjestelmän päästöoikeuksiksi.

Komissio ehdottaa, että komissio suorittaa

välittömästi tarkistuksen, jos muunnettujen päästöhyvitysten määrä nousee kuuteen prosenttiin jäsenvaltioiden myöntämien päästöoikeuksien kokonaismäärästä. Jos näin käy, komissio voi harkita, asetetaanko loppukaudeksi päästöhyvitysten kokonaiskäyttömäärälle EY:n päästö-kauppajärjestelmässä enimmäisraja, joka olisi esimerkiksi kahdeksan prosenttia päästöoikeuksien kokonaismäärästä yhteisön tasolla. Päätös tällaisesta rajoituksesta tehtäisiin komiteassa, jonka tehtäviin kuuluu muita päästökauppadirektiiviin liittyviä toimenpiteitä (11a artikla).

Komissio ehdottaa, että tietyistä hanketyypeistä saatuja päästöhyvityksiä ei voida muuntaa käytettäväksi päästökaupassa. Ydinvoimahankkeet kuuluvat ehdotuksen mukaan poissuljettavien hankkeiden piiriin. Marrakeshissa teollisuusvaltiot lupasivat olla käyttämättä velvoitteiden täyttämiseen sellaisia hankemekanismin hyvityksiä, jotka on saatu aikaan ydinvoimahankkeilla. Ehdotuksen mukaan tilanne on tältä osin selvä kauden 2008–12 osalta ja linjaa alustavasti käytäntöä myös seuraavan kauden osalta (11a artikla).

JI- ja CDM-hyvityksiä, jotka ovat peräisin maankäyttöön, maankäytön muutoksiin ja metsätalouden toimenpiteisiin perustuvista hankkeista, ei myöskään esitetä hyödynnettäväksi päästökauppajärjestelmässä. Komission lähtökohta tässä asiassa on, että nämä toiminnot eivät kuulu päästökauppajärjestelmän piiriin eikä niiden avulla saada aikaan pysyviä päästövähennyksiä. Lisäksi komissio katsoo, että näitä nieluhankkeita koskeva säännöstö on osittain vielä keskeneräinen. Nieluhankkeiden hyväksymistä päästökauppajärjestelmän piiriin voidaan ehdotuksen mukaan harkita, kun nämä säännöt on lopullisesti sovittu kansainvälisissä neuvotteluissa (11a artikla).

Vesivoimahankkeet kuuluvat ehdotuksen mukaan hyväksyttävien JI- ja CDM-hankkeiden piiriin mutta niiden osalta vuoden 2006 uudelleentarkastelussa selvitetäisiin missä määrin näihin on liittynyt kielteisiä ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia (30 (k) artikla).

Ehdotukseen sisältyy säännöksiä päästöhyvitysten ns. kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi. Kaksinkertainen laskenta voisi olla

mahdollista lähinnä siinä tapauksessa, että JI-projekti on toteutettu sellaisella laitoksella, joka kuuluu EY:n päästökauppajärjestelmän piiriin. Tällöin on riski, että samoja päästövähennysyksiköitä käytetään sekä JI-hyvityksinä että päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksina. Komissio lähtee siitä, ettei tällaista menettelyä voida hyväksyä järjestelmän ympäristönsuojelutavoitteiden eikä kilpailuneutraaliteettivaatimusten takia.

Kaksoislaskennan ongelma voi ilmetä Euroopan Unioniin liittymässä olevien maiden kohdalla. Kaksoislaskennan välttämiseksi komissio ehdottaa pääsäännöksi, että päästökauppaan kuuluva laitos ei voi osallistua hankemekanismeihin perustuviin hankkeisiin. Siirtymäsäännöksen mukaan kuitenkin ne hankkeet, jotka on aloitettu ennen 31 joulukuuta 2004 tai ennen maan liittymistä Euroopan Unioniin, voisivat jatkua JI-hankkeina vuoden 2012 loppuun asti. Tänä aikana hankkeille ei jaettaisi päästökauppajärjestelmän mukaisia päästöoikeuksia. Viime kädessä jäsenvaltio voisi kuitenkin päättää siitä, kuuluuko kyseinen laitos päästökaupan piiriin vai ei (11 b artikla).

Direktiiviehdotuksen tarkoittama kytkentä hankemekanismien ja EY:n päästökauppajärjestelmän välillä tulisi mahdolliseksi vuodesta 2008 lähtien eli Kioton pöytäkirjan mukaisen velvoitekauden alusta (11 a artikla). Komissio lähtee siitä, että JI:n ja CDM:n kohtelu olisi tässä suhteessa tasapuolinen eli niiden hyödyntämismahdollisuus alkaisi samanaikaisesti. Komissio toteaa ehdotuksen perusteluissa, että JI-hyvitysten hyödyntäminen tulee Marrakeshin sopimusten perusteella mahdolliseksi vasta vuodesta 2008 lähtien. Vaikka CDM-hyvityksiä eli sertifioituja päästövähennysyksiköitä (CER) voidaan todennäköisesti aikaansaada ennen vuotta 2008, alkaisi niiden hyödyntämismahdollisuus kuitenkin edellä mainitun tasapuolisuusvaatimuksen takia vasta vuonna 2008. Lisäksi CERit on tarkoitettu Kioton pöytäkirjan velvoitteiden noudattamista varten, vaikka niiden aikaansaaminen voi alkaa ennen vuotta 2008.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on harkitessaan hankkeiden hyväksymistä varmistettava, että hankkeet ovat hyödyllisiä ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta, tuotta-

vat päästövähennyksiä, joita ei muuten syntyisi, sekä saavat aikaan ympäristönsuojelua huomioon ottavaa teknologian siirtoa (11 b artikla).

JI- ja CDM-hankkeiden täytäntöönpanoa varten laadittujen strategioiden ja ohjelmien ympäristövaikutukset on ehdotuksen mukaan arvioitava direktiivin 2001/42/EY tarkoittaman menettelyn mukaisesti (17 a artikla).

Direktiivi tulisi saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2004.

## **4. Ehdotuksen vaikutukset Suomelle**

### **4.1. Lainsäädännölliset vaikutukset**

Päästökauppadirektiivin edellyttämän kansallisen lainsäädännön valmistelu on alkanut ja valmistelusta vastaavan työryhmän määräaika ehdotuksensa laatimiseen on syyskuun 2003 loppu. Uusi direktiiviehdotus tarkoittaa, että päästökauppadirektiiviin on tulossa muutoksia. Kyseessä on päästökauppajärjestelmän kokonaisuuden kannalta merkittävistä täydennyksistä ja muutoksista, joista kansallisesti on säädettävä lailla.

### **4.2. Taloudelliset vaikutukset**

EY:n komissio on direktiiviehdotuksen julkaisemisen yhteydessä julkaissut myös ns. laajennetun vaikutusarvion ehdotuksesta (SEC(2003)785). Lähtökohtaisesti on selvää, että hankemekanismien kytkeminen päästökauppajärjestelmään on taloudellisesti edullista verrattuna siihen, ettei tällaista kytkentää olisi. Kytkeminen on nähtävä mahdollisuutena, jota käytetään ainoastaan silloin, kun se on edullista verrattuna muihin vaihtoehtoihin.

Komissio on mallilaskelmilla pyrkinyt arvioimaan kytkemisen tuottamia kustannussäästöjä. Komissio myöntää kuitenkin, että määrällisten arvioiden tekeminen ei ole yksinkertaista. Laskelmien perustana on joukko oletuksia, jotka sinänsä heijastuvat lopputuloksiin. On yleisesti tiedossa, että hankkeisiin liittyvät transaktiokustannukset voivat vaihdella tuntuvasti tapauksesta toiseen.

Laskelmien mukaan päästökaupan kokonaiskustannukset ilman hankemekanismikytkentää olisivat noin 2,9 miljardia euroa kaudella 2008—12. Tällöin päästöoikeuden hinnaksi arvioidaan 26 euroa hiilidioksiditonnilta. Jos kytkeminen sallitaan siten, että JI- ja CDM-hyvityksiä voidaan muuntaa korkeintaan 6 % päästöoikeuksien kokonaismäärästä, kokonaiskustannukset laskevat 2,4 miljardiin euroon. Tällöin päästöoikeuden arvioitu hinta laskee noin 14 euroon tonnilta.

Laskelmien yhteydessä suoritettiin herkyysanalyysi, jossa tarkasteltiin joukko muita tapauksia edellä mainittujen lisäksi. Tulosten mukaan hankemekanismin kytkeminen ilman rajoituksia laskisi kokonaiskustannuksia 2,2 miljardiin euroon sitoumuskaudella ja vastaavaksi päästöoikeuden hinnaksi arvioitiin alle 13 euroa tonnilta. Muissa laskentatapauksissa tuli esiin, että kytkemisen tiukempi rajaaminen kuin 6 % nostaa kustannuksia ja päästöoikeuden hintaa selvästi. Lisäksi ilmeni, että JI- ja CDM-hyvitysten kokonaissyntä vaikuttaa merkittävästi kytkemisen edullisuuteen.

Komission suorittamien laskelmien mukaan toiminnanharjoittajien kustannukset laskevat hankemekanismin kytkemisen seurauksena tuntuvasti verrattuna siihen, ettei kytkentää olisi. Erityisesti vaikutus päästöoikeuden hintatasoon on merkittävä.

Useassa selvityksessä on päädytty siihen, että Suomi on päästökauppajärjestelmässä nettomääräisesti päästöoikeuksien ostaja. Sen takia Suomi hyötyy hankemekanismin kytkemisen seurauksena alenevasta päästöoikeuksien markkinahinnasta.

#### 4.3. Hallinnolliset vaikutukset

Valtioneuvosto teki 30 päivänä tammikuuta 2003 periaatepäätöksen ilmastopolitiikan viranomaistehtävien järjestämisestä valtionhallinnossa. Päästökauppadirektiivin edellyttämistä tehtävistä todetaan, että kauppa- ja teollisuusministeriö koordinoi ja on päävastuussa päästöoikeuksien jakosuunnitelman valmistelusta, direktiivin mukaisen päästökaupan toimeenpanosta Suomessa samoin kuin päästökauppadirektiivin edellyttämän lainsäädännön valmistelusta. Päästölupien myöntämisestä ja päästöoikeuksien jakami-

sesta vastaa kauppa- ja teollisuusministeriö alaisensa keskusviraston (energiamarkkinaviraston) kanssa.

Uuteen direktiiviehdotukseen sisältyy joi-takin uusia tehtäviä jäsenvaltiolle ja sen toimivaltaiselle viranomaiselle. Keskeinen uusi tehtävä on JI- ja CDM-hyvitysten muuntaminen päästökauppajärjestelmän päästöoikeu-siksi. Tästä tehtävästä olisi lähtökohtaisesti vastuussa jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen. Komission näkemyksen mukaan sama viranomaistaho, joka on vastuussa päästöoikeuksien jakamisesta, olisi myös vastuussa hankemekanismeilla hankittujen hyvitysten muuntamisesta.

Toimivaltainen viranomainen on myös vas-tuussa hankkeita koskevien tietojen saata-vuuden järjestämisestä.

#### 4.4. Ympäristövaikutukset

Hankemekanismin kytkeminen päästö-kauppajärjestelmään johtaa jossain määrin päästövähennysten 'ulkoistamiseen' EU:n ulkopuolelle. Ehdotukseen liittyvät ympäristövaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, kuinka laajasti JI- ja CDM-hyvityksiä muunnetaan päästöoikeuksiksi ja miten tämä vaikuttaa hiilidioksidin ja tämän myötä muiden päästöjen kehitykseen yhteisön alueella. Hiilidioksidin osalta ympäristövaikutukset eivät riipu siitä, missä päästöt tapahtuvat mutta tilanne muuttuu kun tarkastellaan esimerkiksi happamoittavia päästöjä. Hiilidioksidipäästöjen vähentämisen yhteydessä aiheutuvat muut myönteiset ympäristövaikutukset EU:ssa voivat pienentyä siltä osin kuin päästövähennykset tehtäisiin EU:n ulkopuolella. Toisaalta voidaan olettaa, että JI- ja CDM-hankkeisiin todennäköisesti liittyy ympäristövaikutuksia, jotka ovat paikallisesti tai alueellisesti edullisia. Komission käsitys on, että ehdotuksen ympäristövaikutukset ovat globaalisesti katsottuna neutraaleja.

#### 5. Valtioneuvoston alustava kanta ehdotukseen

Neuvoteltaessa päästökauppadirektiivistä Suomi korosti Kioton pöytäkirjan hankemekanismin päästökauppaan kytkemisen tärkeyttä. Suomi piti tärkeänä, että komissio

mahdollisimman nopeasti tekisi ehdotuksen asian järjestämisestä. Yleisesti ottaen Suomi on johdonmukaisesti halunnut tähdentää joustomekanismien roolia ilmastopolitiikan toimeenpanossa niiden kustannustehokkuutta edistävän vaikutuksen vuoksi.

Päästökauppadirektiivin artiklassa 30 todetaan, että hankemekanismien yhdistäminen yhteisön järjestelmään on toivottavaa ja tärkeää.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komissio on antanut direktiiviehdotuksen suunnilleen aikaisemmin esittämänsä aikataulun mukaisesti. Valtioneuvoston käsityksen mukaan ehdotus on periaatteellisesti tärkeä erityisesti järjestelmän taloudellisten vaikutusten mutta myös sen ympäristösuojellisuuden uskottavuuden kannalta. Ehdotuksen merkitys on erityisen keskeinen Suomelle, koska meillä päästöjen vähentämiskustannukset ovat korkeammat kuin jäsenmaissa keskimäärin. Valtioneuvosto katsoo, että hankemekanismien kytkemisen lähtökohtana tulisi olla, ettei niiden hyödyntämismahdollisuuksia päästökauppajärjestelmässä tarpeettomasti rajoiteta. Ehdotus ei muuta yhteisön päästökauppajärjestelmän perusrakenteita eikä sinänsä vaikuta esimerkiksi alkujakosuunnitelmaan ja sen laadintaan. Kyse on kuitenkin siitä, että muutoksella annetaan toiminnanharjoittajille varteenotettava lisävaihtoehto päästökauppajärjestelmän velvoitteiden noudattamiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen kriittisimpiä kysymyksiä on hankemekanismien hyödyntämisen määrällinen ja laadullinen rajoittaminen päästökauppajärjestelmän puitteissa. Määrällisen rajoitteen tarvetta voidaan sinänsä perustella kotimaisten toimien roolin turvaamisella, mutta EY:n päästökaupan oloissa rajoitteen soveltaminen tasapuolisesti niin yritystasolla erilaisten hankkeiden kesken, kuin jäsenvaltioiden kesken, ei ole ongelmatonta. Kioton pöytäkirjaan ja Marrakeshin sopimuksiin ei sisälly sellaisia sääntöjä ja rajoituksia, joita komissio nyt ehdottaa. Valtioneuvoston käsityksen mukaan määrällisen rajoitteen tarve ja

rajoitteesta seuraavat vaikutukset ja sen vaatimat päätöksentekomenettelyt on tutkittava huolellisesti jatkovalmistelussa.

Valtioneuvosto katsoo, että nieluhankeiden poissulkeminen kokonaan hyväksyttävien hankkeiden piiristä on asia, joka on jatkovalmistelussa analysoitava tarkasti. Tässä yhteydessä olisi tarkasteltava sekä JI- että CDM-nieluhankeiden asemaa että otettava huomioon Marrakeshin sääntöjen tältä osin vielä kesken oleva loppuunsaattaminen, aikataulut ja lopputuloksen soveltuvuus EY:n päästökauppaan liitettäväksi. Komission esittämät perustelut ratkaisun tueksi sekä siihen liittyvät vaikutukset on tutkittava ennen lopullista kannanmuodostusta. Yleisemmällä tasolla on myös syytä pohtia, missä määrin nyt esitetyt säännöt hankemekanismien hyödyntämisestä voivat olla erilaisia kuin Kioton pöytäkirjan ja Marrakeshin sopimusten mukaiset mekanismeja koskevat säännöt.

Alustavien arvioiden mukaan näyttää ilmeiseltä, että hankemekanismien kytkeminen päästökauppaan samalla rajoittaa näiden mekanismien hyödyntämismahdollisuuksia tietyiltä osin, mikäli päästövähennysyksiköitä ei komission ehdottamalla tavalla myönnetä yhteisön päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten päästöjen vähentämisestä. Toisaalta ongelmaksi voi käytännössä muodostua päästöhyvitysten ns. kaksinkertaisen laskennan riski, jos direktiivissä ei luoda selkeitä menettelytapoja tämän riskin poistamiseksi. Valtioneuvoston käsityksen mukaan on kannatettavaa, että direktiiviehdotukseen sisältyy säännöksiä kaksinkertaisesta laskennasta. Asia on kuitenkin ohjausvaikutukseltaan monimutkainen ja vaatii huolellista analyysiä. Tässä yhteydessä on myös syytä harkita vaihtoehtoisia tapoja kaksoislaskennan välttämiseksi.

Valtioneuvosto toteaa, että komission esittämä aikataulu (30.9.2004) direktiiviehdotuksen kansalliselle toimeenpanolle saattaa osoittautua erittäin tiukaksi erityisesti ottaen huomioon, että lopullinen varmuus direktiivin sisällöstä saataneen vasta vuoden 2004 keväällä.